

YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN JA VESILAIN MUKAINEN LUPAHAKEMUS

Kuulutuksen julkaisupäivä

17.10.2024

Hakemuksen tiedoksisaantipäivä

Hakemuksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta, eli 24.10.2024.

Hakija Terrafame Oy

Asia Kolmisopen malmion maa-alueen louhinnan ympäristö- ja vesitalouslupahakemus sekä ympäristöluvan nro 87/2022 olennainen muuttaminen, Sotkamo ja Kajaani

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Terrafame Oy hakee määräaikaista 31.3.2030 saakka voimassa olevaa ympäristö- ja vesitalouslupaa Sotkamon kaivospiirin alueelle sijoittuville uusille toiminnoille sekä lupaa Terrafame Oy:n ympäristö- ja vesitalouslupapäätöksen nro 87/2022 mukaisen toiminnan olennaiselle muuttamiselle.

Kolmisopen esiintymän hyödyntämiseen liittyvät uudet toiminnot

Hankkeen ympäristönsuojelulain mukaisia toimintoja, joille lupaa haetaan, ovat:

- Kolmisopen malmiesiintymän hyödyntäminen avolouhintana ja siihen liittyvät toiminnot, kuten vesienkeruualtaat.
- Sivukiven läjitys kaivannaisjätealueelle KS1 ja siihen liittyvät toiminnot, kuten vesienhallintajärjestelyt ja putkilinjat.
- Maanotto ja maanpoistojen sekä pintamaiden varastointi ja siihen liittyvät toiminnot, kuten vesienhallintajärjestelmät.

Hanke sisältää seuraavat vesilain mukaista lupaa edellyttävät vesitaloushankkeet:

- Louhoksen kuivanapito ja siitä mahdollisesti aiheutuva pohjavesipintojen paikallinen aleneminen.
- Tulvavapenkereen rakentaminen Kolmisopen etelärannalle.
- Hakopuron uomanmuutos.

Hakijan esitys päätöksen nro 87/2022 muuttamiseksi

Kolmisopesta louhittu malmi murskataan ja käsitellään osana hakijan nykyistä tuotantoprosessia. Nykyiselle toiminnalle on myönnetty 20.6.2022 määräaikainen ympäristö- ja vesitalouslupa (pätös nro 87/2022), jossa on määrätty hakemaan uutta lupaa viimeistään 31.3.2029. Päätöksestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen. Päätös on täytäntöönpanokelpoinen siltä osin kuin hallinto-oikeus ei ole välipäätöksellään täytäntöönpanoa rajoittanut.

Hakija esittää, että päätöksen nro 87/2022 ympäristöluparatkaisua muutetaan siten, että päätöksessä myönnetyn lisäksi lupa koskee Kolmisopen maa-alueen hyödyntämiskelpoisten malmivarojen (noin 55–70 Mt) louhimista ja Kolmisopen maa-alueen avolouhosta siten, että vuosittain Kuusilammen ja/tai Kolmisopen louhoksista louhitaan yhteensä enintään 18 Mt malmia ja enintään 45 Mt sivukiveä ja että louhoksista yhteensä louhittavan malmin kokonaismäärä ei ylitä päätöksessä nro 87/2022 sallittua 320 miljoonaa tonnia. Kolmisopen maa-alueen louhoksen pinta-ala on enintään 50 hehtaaria ja syvyys 240 metriä.

Lisäksi hakija esittää, että lupamääräys 12 muutetaan lisäämällä siihen viittaus Kolmisopen louhokselta tuleviin kuivanapitovesiin.

Hakemuksen mukaan Kolmisopen louhinta ei muilta osin aiheuta tai edellytä olennaisia muutoksia päätöksen nro 87/2022 lupamääräyksiin, eikä kyseisen päätöksen mukaisiin lupaparajoihin haeta muutosta. Muutosta ei haeta myöskään voimassa oleviin vesitalouslupiin.

Täytäntöönpano-oikeus ja valmistelulupa

Hakija on pyytänyt lupaviranomaista määräämään ympäristönsuojelulain 199 §:n nojalla, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Lisäksi hakija on pyytänyt vesilain 3 luvun 16 §:n mukaista valmistelulupaa.

Kuvaus toiminnasta

Kolmisopelta on tarkoitus louhia malmia 55–70 Mt ja sivukiveä 70–85 Mt. Louhoksen pinta-ala on enintään 50 hehtaaria. Vuosina 2028–2033 pääosa louhinnasta tehdään Kolmisopen louhoksessa. Tänä aikana on toimintaa myös Kuusilammen louhoksella.

Rakennettavan sivukivialueen KS1 pinta-ala noin 82 hehtaaria, korkeus (N60) +304 m merenpinnasta ja alueelle sijoitetaan noin 67 miljoonaa tonnia sivukiveä. Rakentamisessa poistettavat puhtaat ja kontaminoituneet pintamaat sijoitetaan kahdelle uudelle pintamaiden läjitysalueelle. Maa-ainekset hyödynnetään myöhemmin sivukivialueen KS1 sulkemisessa.

Veden pääsy Kolmisoppijärvestä louhokseen estetään noin 650 metrin pituisella tulvapenkereellä, jonka harjakorkeus on noin 0,5–3 metriä maanpinnan yläpuolella. Hakopuron uoman linjausta muutetaan hankkeen vuoksi noin kahden kilometrin matkalta.

Toiminnan päätyttyä louhokseen muodostuu louhosjärvi ja jätealueet suljetaan hakemuksessa esitetyillä rakenteilla.

Ollennaiset päästöt ja vaikutukset sekä syntyvät jätteet

Melu ja tärinä sekä pölyäminen

Kaivosalueen nykyisten toimintojen ja Kolmisopen toimintojen yhteisvaikutus ei melumallinnuksen mukaan aiheuta melun raja-arvojen ylityksiä asumiseen tai loma-asumiseen käytävillä kiinteistöillä. Louhinnasta aiheutuvan tärinän vaikutusalue ulottuu 0,5–1,5 kilometrin etäisyydelle louhinta-alueesta. Sivukivialueen rakentamisen louhintatärinän merkittävyys on arvioitu hakemuksessa vähäiseksi.

Pölymallinnuksen mukaan ilmanlaadun päivä- ja vuosiraja-arvot eivät ylity Kolmisopen rakentamis- ja toimintavaiheessa kaivospiirin ulkopuolella tai lähiasutuksella silloin, kun kuljetusreiteillä käytetään pölyntorjuntaa. Ilman pölyntorjuntaa hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvo voi ylittyä kaivosalueen ulkopuolella idässä. Vuorokausiohjearvo $70 \mu\text{g}/\text{m}^3$ voi ylittyä laajoilla alueilla idässä ilman pölyntorjuntaa. Vuorokausiohjearvo voi ylittyä lähi-kiinteistöillä silloinkin, kun reitillä on pölyntorjuntaa.

Normaalitilanteessa Kolmisopen toiminta ei hakemuksen mukaan aiheuta vaikutuksia pohjaveden laatuun. Aiheutuva pohjaveden pinnan alenema ei vaikeuta vedensaintia yksityisistä talousvesikaivoista.

Päästöt vesiin

Likaantuneet vedet johdetaan nykyiseen vesien käsittelyyn ja tuotantoalueiden ulkopuoliset puhtaat vedet hulevesirakenteiden kautta purkureiteille. Rakentamisen aikana voi aiheutua tilapäistä hajakuormitusta pintavesiin. Hakemuksen mukaan uudet toiminnot eivät aiheuta muutoksia kaivos- ja teollisuusalueelta ympäristöön johdettavien käsiteltyjen jätevesien laatuun.

Toiminnasta aiheutuva kokonaiskuormitus Nuasjärveen pysyy viimevuosien tasolla ja kohdistuu purkuputken lähelle. Lahnas- ja Jormasjoen kautta tulevan kuormituksen ja Terrafame Oy:n kuormituksen yhteisvaikutukset näkyvät selvästi Nuasjärven purkuputken läheisissä syvänteissä. Vuoksen suuntaan kuormituksen arvioidaan jatkuvan vuosittaisena, mikä voi hidastaa Kivijärven toipumiskehitystä.

Jätteet

Kolmisopen mustaliuske ja kiilleliuske on arvoitu happoa tuottaviksi. Sivukiven vuosittainen louhintamäärä ei kasva. Kaivostoiminnan elinkaaren aikainen sivukivien kokonaismäärä on arviolta 108–270 Mt, josta Kolmisopen osuus on 70–85 Mt. Rakentamisessa poistettavat pintamaat on arvioitu alustavasti osittain pilaantuneiksi mahdollisen mustaliuskekontaktin takia.

Toiminnan päättyminen

Merkittävin vesistökuormituksen mahdollisuus muodostuu vedellä täyttyneiden avolouhosien ylivuotovesistä sekä suljettujen alueiden mahdollisista suotovesistä. Louhosjärven veden ei arvioida purkautuvan maa- tai kallioperässä merkittävästi louhoksen ympäristöön.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA

Ennen hakemuksen vireilletuloa on Kolmisopen esiintymän hyödyntämisen ympäristövaikutukset arvioitu ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA).

Vahinkoarvio ja korvausesitys vesistöön kohdistuvista vahingoista

Vesitaloushankkeesta aiheutuva muutos vesiympäristöön arvioidaan nykytilanteeseen verrattuna vähäiseksi. Hankkeen hyödyt arvioidaan huomattavasti suuremmiksi kuin yleisiin tai yksityisiin etuihin hankkeesta kohdistuvat haitat.

Hakija esittää, että nykyinen kalatalousmaksu kattaa myös uuteen toimintaan liittyvän mahdollisen kalataloudellisen tuotannon menetyksen sekä muun kalataloudellisen haitan.

Kaivannaisjätealueita koskeva ja jätehuollon varmistamiseksi asetettava vakuus

Sivukivialueen KS1 sulkemisen varalle hakija esittää pinta-alaperusteista 30 €/m^2 vakuutta.

Hakijan muiden hakemusasioden samanaikainen kuuleminen

Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa on vireillä Terrafame Oy:n sivukivialueen KL2 (Dnro PSAVI/1802/2024) sekä Kuusilammen avolouhoksen länsipuolella sijaitsevan sivukivialueen KL1 (Dnro PSAVI/9228/2024) sulkemista ja peittorakenteen toteuttamista koskevat suunnitelmat. Hakemusasiat PSAVI/1802/2024, PSAVI/9228/2024 ja PSAVI/8746/2023 kuulutetaan samanaikaisesti erillisillä tiedoksiantokuulutuksilla.

Kuulutuksen ja hakemusasiakirjojen nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja hakemusasiakirjat pidetään nähtävillä **17.10.–25.11.2024** aluehallintovirastojen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi>.

Muistutusten ja mielipiteiden esittäminen

Muistutuksia hakemuksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen). Muilla kuin asianosaisilla on oikeus esittää mielipiteensä hakemuksen johdosta.

Kirjalliset muistutukset ja mielipiteet voidaan esittää vapaamuotoisesti.

Ohjeet muistutusten tekemiseen

Muistutuksista tulee käydä ilmi seuraavat seikat:

- muistuttajan nimi, postiosoite, mahdollinen sähköpostiosoite ja puhelinnumero
- yllä mainittu hakijan ja hakemuksen nimi sekä diaarinumero **PSAVI/8746/2023**
- mikäli muistutus koskee kiinteistöä, kiinteistön nimi, rekisterinumero, kiinteistörekisterikylä ja kunta (kiinteistötunnus)
- yksilöidyt vaatimukset sekä niiden perusteet
- muistuttajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei muistutusta toimiteta sähköisesti
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa muistutus sähköisesti, selvitys asiamiehen toimivallasta.

Muistutukset ja mielipiteet pyydetään toimittamaan viimeistään **25.11.2024** ensisijaisesti sähköistä muistutuslomaketta käyttäen avi.fi/sahkoiset-lomakkeet tai sähköpostilla (ympäristölupa.pohjois@avi.fi) tai kirjallisina postitse (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristöluvat, PL 6, 13035 AVI). Tieto päätöksen antamisesta (pätöksen tiedoksiantokuulutus) tullaan lähettämään sähköpostitse niille muistutuksen/mielipiteen tehneille, joiden muistutuksesta/mielipiteestä ilmenee sähköpostiosoite.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään toimittamaan tämä tiedoksianto myös kiinteistön mahdollisille muille haltijoille.

Tiedoksianto järjestäytymättömien osakaskuntien osakkaille

Hakemuksessa tarkoitettulla hankkeella saattaa olla vaikutuksia myös seuraavilla yhteisillä maa- tai vesialueilla:

765-402-878-11 Yhteinen maa-alue, 765-402-878-14 Venevalkama, 765-402-878-16 Sorapaikka, 765-402-878-34 Myllypalsta, 765-402-878-46 Myllypalsta, 765-402-878-49 Kivi- ja haminapalstat, 765-402-878-51 Mylly- ja sahapalsta, kuoppap., 765-402-878-56 Yhteinen maa-alue, 765-402-878-65 Hakopuron myllypalsta, 765-402-876-55 Yhteinen vesialue Kolmisopen Hovinlahdessa

Lisätietoja antavat

Ympäristöylitarkastaja Mari Murtomaa-Hautala, puh. 0295 017 664

Ympäristöylitarkastaja Päivi Määttä, puh. 0295 016 929

sähköposti: etunimi.sukunimi@avi.fi